

A KÉPZÉSHEZ NYÚJTOTT, EGYEDI BEJELENTÉSI HATÁRÉRTÉKET MEGHALADÓ ÁLLAMI TÁMOGATÁSOK BELSŐ PIACCAL VALÓ ÖSSZEEGYEZTETHETŐSÉGÉNEK KRITÉRIUMAI

BOLF-GALAMB ZSÓFIA – NAGY ZSOLT¹

Cikkünk a képzéshez nyújtott, egyedi bejelentéshez kötött állami támogatásra vonatkozó összeegyeztethetőségi elemzés kritériumairól szóló európai bizottsági közleményt és néhány vonatkozó esetet ismertet röviden.

Bevezetés

Az Európai Unió állami támogatási szabályai – bizonyos keretek között – lehetővé teszik a képzéshez nyújtott állami támogatást, tekintettel arra, hogy a képzés rendszerint jótékony külső hatást gyakorol a társadalom egészére, mivel növeli a szakképzett munkaerő-tartalékot, amelyből más vállalatok is meríthetnek, erősíti az Európai Unió versenyképességét, valamint fontos szerepet játszik a foglalkoztatási stratégiában is. A *Szerződés 87. és 88. cikke alkalmazásában a támogatások bizonyos fajtáinak a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról szóló 2008. augusztus 6-i 800/2008/EK bizottsági rendelet (általános csoportmentességi rendelet) (továbbiakban: 800/2008/EK bizottsági rendelet)*² alapján az a Európai Bizottság előzetes engedélye nélkül nyújtható képzési támogatás, azonban a nagy összegű képzési

---

¹ A szerzők a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium szervezeti keretén belül működő Támogatásokat Vizsgáló Iroda munkatársai. Jelen összefoglaló a szerzők saját véleményét tartalmazza, és nem tekinthető a Támogatásokat Vizsgáló Iroda hivatalos véleményének.

² HL L 214., 2008. 08. 09., 3. o..

támogatásokat a Bizottság egyedileg engedélyezi, tekintettel arra, hogy ez utóbbi támogatások esetében lényegesen nagyobb a verseny torzítás veszélye.

Az alábbi cikk a 800/2008/EK bizottsági rendelet 6. cikke (1) bekezdésének g) pontja alapján egyedi bejelentéshez kötött nagy összegű képzési támogatások összeegyeztethetőségének szempontjait kívánja ismertetni. Ilyennek minősülnek azon képzési támogatások, amelyek esetében a projektenkénti bruttó támogatástartalom – függetlenül attól, hogy azt ad hoc módon vagy valamilyen program alapján nyújtják – meghaladja a *2 millió eurót*.

A képzési támogatások esetében a projekt fogalmának meghatározására a 800/2008/EK bizottsági rendelet és más uniós szabály sem ad pontos iránymutatást a tagállamok számára. Az Európai Bizottság, valamint az Európai Unió Bíróságának gyakorlata alapján a következő általános elv állapítható meg. Amennyiben ugyanaz a beruházási/képzési időszak, a helyszín, a képzésben részesülő munkavállalók köre, valamint a képzési aktivitások időszaka és tartalma, abban az esetben az egyes képzési projekteket nem lehet elválasztani egymástól, és azok támogatástartalmát össze kell számítani.

Vizsgálandó továbbá, hogy a kedvezményezett milyen célra használja a képzéseket. Amennyiben ugyanazon célra, pl. egy adott beruházás beindításához, akkor a szóban forgó beruházáshoz kapcsolódó képzések egy képzési projektnek számítanak, attól függetlenül, hogy mely munkavállalókat mire, milyen időpontban képez. Amennyiben pedig eltérő célokra (pl. különböző beruházásokhoz), akkor nem kell össze számítani az adott képzésekhez nyújtott támogatást.

Az Európai Bizottság (továbbiakban: Bizottság) fokozatosan dolgozta ki a képzéshez nyújtott, egyedi bejelentéshez kötött állami támogatások összeegyeztethetőségi kritériumait. Bár az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a képzési támogatásokra való alkalmazásáról szóló 68/2001/EK bizottsági rendelete³ (a továbbiakban: 68/2001/EK bizottsági rendelet) nem hivatkozott kifejezetten a támogatás ösztönző hatására, illetve szükségességére, a (10) és (11) preambulum bekezdésében közvetett módon megfogalmazta a támogatás által elérni kívánt célokat. Tekintettel arra, hogy a vállalkozások általában a szükségesnél kevesebbet fek-

³ Az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a képzési támogatásokra való alkalmazásáról szóló 68/2001/EK bizottsági rendelet, *HL L 10., 2001.01.13. 20–29. o.*

tetnek be munkavállalóik képzésébe, az állami támogatás hozzájárulhat a piaci hiányosság kiigazításához. Annak biztosítása végett, hogy az állami támogatás a szükséges minimumra korlátozódjék, a támogatások támogatási intenzitását a nyújtott képzés típusa, a vállalkozás mérete és földrajzi elhelyezkedése szerint kellett megállapítani. A 68/2001/EK bizottsági rendeletben a nagy összegű egyedi támogatások értékhatára egy millió euró volt, vállalkozásonként és projektenként.

Az Állami Támogatási Cselekvési Terv⁴ (State Aid Action Plan) meghirdetését (2006) követően a Bizottság finomított közgazdasági megközelítést vezetett be a támogatások elbírálása során, kevesebb és célzottabb támogatás nyújtását szorgalmazta a tagállamoknál, illetve döntéseiben kifejezetten foglalkozott a szükségesség és ösztönző hatás kérdéseivel.

A Bizottság számos esetben vizsgálta a nagy összegű képzési támogatások pozitív és negatív hatásait, azok ösztönző hatását, ezen esetek közül három jelen cikk V–VII. fejezetében bemutatásra kerül.

A Bizottság által a nagy összegű képzési támogatások értékelése során a gyakorlatban kialakított és alkalmazott összeegyeztethetőségi szempontok a 2009-ben elfogadott, *a képzéshez nyújtott, egyedi bejelentéshez kötött állami támogatásra vonatkozó összeegyeztethetőségi elemzés kritériumai* című bizottsági közleményben⁵ (a továbbiakban: képzési közlemény) kerültek rögzítésre. A Bizottság szintén ezeket az elveket alkalmazza a nagyvállalkozások részére nyújtott ad hoc támogatások esetében, akkor is, ha a támogatás összege nem éri el a projektenkénti két millió eurót, mivel e támogatásokat az általános csoportmentességi rendelet nem mentesíti a Bizottsági bejelentés kötelezettsége alól.

Az elemzés során a Bizottság alkalmazza az ún. mérlegelési tesztet, amely során részletesen elemzi, majd összeveti a támogatás pozitív és negatív hatásait.

A Bizottság részletes vizsgálata az alábbi részekből áll:

- a) annak értékelése, hogy valóban szükség van-e a támogatásra, és a támogatás rendelkezik-e ösztönző hatással, azaz az állami támogatás eredményeként a kedvezményezett több és/vagy jobb

⁴ http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/others/eci_hu.pdf

⁵ A Bizottság közleménye – A képzéshez nyújtott, egyedi bejelentéshez kötött állami támogatásra vonatkozó összeegyeztethetőségi elemzés kritériumai HL C 188/1., 2009. 08. 11., 1.o.

képzést nyújt, mint azt a támogatás nélkül tette volna. Az ösztönző hatás alapvető követelménye, hogy a kedvezményezettnek a képzési projekt megkezdését megelőzően támogatás iránti kérelmet kell benyújtania az érintett tagállamhoz.

- b) a támogatási eszköz *megfelelőségének* bizonyítása;
- c) a támogatás *arányosságának* bizonyítása; (a)-c) együttesen: a támogatás pozitív hatásai)
- d) a támogatás *negatív hatásainak* vizsgálata;
- e) végül annak összevetése, hogy a támogatás előnyös hatásai mennyiben ellensúlyozzák annak *negatív hatásait* – a pozitív és negatív hatások összevetése).

II. A támogatás pozitív hatásai

A mérlegelési teszt keretében a Bizottság általában először a támogatás pozitív hatásait vizsgálja.

A munkavállalók képzése szükséges a vállalkozások termelékenységének és versenyképességének növeléséhez, emellett a gazdaság és a társadalom egésze számára is jelentős hasznot hozhat, mivel növeli a szakképzett munkaerő-tartalékot, amelyből más vállalatok is meríthetnek.

Az előzőekből azonban nem következik, hogy a tervezett képzés feltétlenül állami támogatásra szorul. Nem az állami támogatás az egyedüli olyan *szakpolitikai eszköz*, amely a tagállamok rendelkezésére áll a képzések ösztönzésére. Így a tagállam ösztönözheti a képzéseket, például az ún. szakképzési hozzájárulás bevezetése által, amely megfizetésével a vállalkozások hozzájárulnak akár a saját, akár más vállalkozások munkavállalóinak képzéséhez. Azok a tagállamok által széles körben alkalmazott képzési támogatások, melyek kedvezményezettjei magánszemélyek (pl. egyetemi képzések), nem jelentenek az EUMSZ 107. cikke szerinti állami támogatást. Szintén nem minősülnek állami támogatásoknak az ún. általános intézkedések, amelyek eredményeként a vállalkozások támogatáshoz jutnak, azonban az intézkedés korlátozás nélkül nyitva áll az azonos ténybeli és jogi helyzetben lévő kedvezményezettek számára, így az nem tekinthető szelektívnek.

A fentiek alapján tehát az állami támogatás akkor tekinthető megfelelő eszköznek, ha a tagállam más szakpolitikai lehetőségeket is megfontolt, és ezen egyéb eszközök hiányában megalapozottak az állami

támogatás használatának előnyei. Ennek alátámasztására a Bizottság hatásvizsgálatot kérhet a tagállamtól.

Amennyiben a tagállam állami támogatást kíván nyújtani képzési célokra a vállalkozásoknak, bizonyítani kell azt is, hogy olyan piaci hiányosság áll fenn, amely indokoltá teszi az intézkedést.

A tagállamoknak bizonyítaniuk kell továbbá a Bizottság felé az ösztönző hatás meglétét és a támogatás szükségességét. Az ösztönző hatás elemzését részletesen a IV. pont, illetve a bemutatásra kerülő esetek ismertetik.

A szükségesség lényege, hogy a támogatás hozzájárul a képzési beruházások hiányának orvoslásához, illetve előmozdítja egyes gazdasági tevékenységek és térségek fejlődését.

További feltétel, hogy a támogatás összege az arányosság elvének megfelelően a minimálisan szükséges szintet nem haladja meg. A támogatás összegét megalapozó *elszámolható költségeket*⁶ és a *támogatási intenzitást*⁷ a csoportmentességi rendelet előírásaival összhangban kell kiszámítani, mely összegnek a támogatás nélkül meg nem valósuló képzési tevékenységek költségeire kell korlátozódniuk.

III. A támogatás negatív hatásai

A támogatás negatív hatásainak értékelésekor annak vizsgálatára kerül sor, hogy a támogatás milyen mértékben torzíthatja a versenyt, illetve az Európai Unión belüli kereskedelmet, a támogatás jellegétől, a vállalkozás méretétől és az érintett piac sajátosságaitól függően.

A verseny torzulásának valószínűségét és kiterjedését a támogatás szelektív jellege, nagysága, ismétlődése és időtartama, illetve a vállalkozás költségeire gyakorolt hatása nagymértékben befolyásolja. Amennyiben szelektív módon egyetlen vállalkozást részesítenek nagy összegű képzési támogatásban, lényegesen nagyobb a verseny torzulásának valószínűsége, mint amikor olyan képzési program kerül bevezetésre, amely számos vállalkozást ösztönöz saját munkavállalói képzési szintjének növelésére, akár belső, akár külső képzések igénybevétele által. Az ilyen szelektív intézkedések esetében ugyanis a kedvezményezett

⁶ 800/2008/EK bizottsági rendelet 39. cikk (2)-(3) bekezdése.

⁷ 800/2008/EK bizottsági rendelet 39. cikk (4) bekezdése.

versenytársai kevésbé lesznek képesek versenyezni. A versenytorzulás még jelentősebb mértékű akkor, ha a kedvezményezett üzleti tevékenységében a képzési költségek az összköltségeken belül jelentős százalékot képviselnek.

Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy a tagállamok közötti kereskedelem torzulásához vezethet az is, ha valamely tagállam egy egész ágazat számára nyújt képzési támogatást.

A támogatással érintett piac⁸ szerkezetének, ágazat (iparág) jellemzőinek⁹ értékelése sokkal pontosabb képet nyújthat a támogatás valószínűsíthető hatásáról.

A piac szerkezetének értékelése során a Bizottság a vállalkozások méretét¹⁰, a piaci koncentrációt¹¹, a termékdifferenciálás¹² jelentőségét, valamint a belépési és kilépési korlátokat vizsgálja.

Amennyiben az érintett piacon jelentős a koncentráció és magas a belépési korlát, továbbá a kedvezményezett ezen a piacon jelentős piaci szereplő, nagyobb a valószínűsége annak, hogy versenytársai magatartásuk megváltoztatására kényszerülnek a támogatás következtében.

Bizonyos esetekben azonban a támogatás hozzájárulhat a belépési korlátok legyőzéséhez, és lehetővé teheti új vállalkozások piacra lépését, illetve hatást gyakorolhat arra is, hogy egy vállalkozás kivonuljon egy olyan piacról, ahol már jelen van.

A képzéshez nyújtott állami támogatás csökkentheti a veszteséget,

⁸ A támogatás hatása nem feltétlenül korlátozódik azon piacokra, amelyeken a támogatás kedvezményezettje tevékenységét kifejti, hanem kiterjedhet más piacokra, pl. a beszerzési piacokra is.

⁹ A Bizottság az érintett ágazat vagy iparág jellemzőivel kapcsolatban vizsgálja a képzett alkalmazottak jelentőségét az üzletág szempontjából, a többletkapacitás jelenlétét, hogy az ágazat piaci növekvő, érett vagy hanyatló piacnak minősülnek-e, valamint a versenytársak képzésfinanszírozási stratégiáit (állami támogatás, alkalmazottak, munkáltatók).

¹⁰ A vállalkozások mérete a piaci részesedés, az árbevétel szintjével és/vagy a foglalkoztatottak számával is kifejezhető.

¹¹ A piaci részesedések és a koncentrációs arány kiszámítására az érintett piac meghatározása után kerül sor. Általában minél alacsonyabb a vállalkozások száma, annál nagyobb piaci részesedéssel rendelkeznek és annál alacsonyabb szintű verseny jelentkezésére lehet számítani, egyes piacokon azonban a jelen lévő vállalkozások alacsony száma ellenére jelentős a verseny.

¹² Minél alacsonyabb fokú a termékdifferenciálás, annál nagyobb hatással van a támogatás a versenytársak nyereségére.

és lehetővé teheti a vállalkozás piacon maradását, aminek következtében más, hatékonyabb, ám támogatásban nem részesülő vállalkozások kényszerülnének kivonulni a piacról, továbbá hanyatló iparágakban hozzájárul az alacsony hatékonysággal működő vállalkozások fennmaradásához, vagy ahhoz, hogy egyébként bizonytalan üzleti kilátásokkal rendelkező vállalkozások lépjenek be a piacra vagy vezessenek be új termékeket hatékonyabb versenytársaik rovására.

A képzés állami támogatása egyes térségekben előnyösebb termelési feltételeket idézhet elő más térségekkel szemben. Ennek eredményeként a kereskedelmi forgalom a támogatásban részesített területek felé tolódhat el.

IV. A képzés jellege és a támogatás ösztönző hatása

A képzés jellege

A képzések jellegüket tekintve *általános képzések*¹³ és *speciális képzések*¹⁴, illetve ezek kombinációi lehetnek.

Az általános képzés általában, ha a képzés más vállalkozásoknál is alkalmazható szaktudás fejlesztésére irányul, ezért feltételezhetően több pozitív hatást generál a társadalom egésze szempontjából, mint a speciális képzés.

A képzés különösen akkor nyújt *másutt is hasznosítható szakértelmet*, ha a képzést több független vállalkozás együttesen szervezi, vagy ha más vállalkozások munkavállalói is részesülhetnek benne, illetve a képzés hitelesített, államilag elismert oklevéllel zárul, vagy állami hatóság (intézmény) hagyja jóvá.

¹³ Lásd 800/2008/EK bizottsági rendelet 38. cikk 2. pontja: általános képzés: olyan oktatást tartalmazó képzés, amely nem kizárólag vagy nem elsődlegesen a munkavállalónak a vállalkozásnál jelenleg betöltött vagy későbbiekben betöltendő állásában alkalmazható, hanem olyan képesítést ad, amely nagymértékben hasznosítható más vállalkozásoknál vagy munkaterületeken.

¹⁴ Lásd 800/2008/EK bizottsági rendelet 38. cikk 1. pontja: speciális képzés: olyan oktatást tartalmazó képzés, amely közvetlenül és elsődlegesen a munkavállalónak a vállalkozásnál jelenleg betöltött vagy a jövőben betöltendő állásában alkalmazható, és olyan képesítést ad, amely nem vagy csak csekély mértékben hasznosítható más vállalkozásoknál vagy más munkaterületeken.

A résztvevőit tekintve a képzés pozitív externáliáit fokozhatja, ha a képzés olyan alkalmazotti csoportokra irányul, amelyeket a vállalkozáson belül és az érintett ágazatban magas fluktuáció jellemez, illetve ha a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő munkavállalókat is érinti.

Ösztönző hatás

Az *ösztönző hatást* a tényeket összevető elemzés útján állapítják meg, amely összehasonlítja a tervezett képzés támogatással és támogatás nélkül megvalósuló szintjét. A Bizottság ennek érdekében vizsgálja a támogatás kedvezményezettjének a képzések költségeit, költségvetését, résztvevőit, tartalmát és ütemezését bemutató *belső dokumentumait*¹⁵, illetve ezzel összefüggésben a *projekt hitelességét*¹⁶.

A nagyvállalkozások esetén az ösztönző hatás főként abban az esetben feltételezhető, ha a támogatás következtében lényegesen megnövekedett a képzési projekt (tevékenység) mérete, minősége, köre, célcsoportja, végrehajtási üteme, illetve a kedvezményezett által ráfordított teljes összeg. Ez bizonyítható többek között a képzési órák vagy a tanfolyamok számának, illetve a résztvevők számának növekedésével, az általános képzések előtérbe helyeződésével a speciális képzésekhez képest, a fogyatékkal élő vagy hátrányos helyzetű munkavállalói csoportok részvételének növekedésével.

Összességében *az ösztönző hatás azt jelenti, hogy az állami támogatás eredményeként a kedvezményezett több és/vagy jobb képzést nyújt, mint a támogatás nélkül tette volna.*

Amennyiben a képzés szükségességét *jogi kötelezettség fennállása* alapozza meg, amelynek értelmében a munkáltatóknak bizonyos típusú (pl. biztonsággal kapcsolatos) képzést biztosítaniuk kell, az ösztönző hatás nem állapítható meg.

Amennyiben a képzés célja nagyon szorosan kapcsolódik a vállalkozás tevékenységéhez (pl. új technológia bevezetése esetén az adott vállalkozás munkavállalóinak kiképzése a technológia alkalmazására), akkor az ösztönző hatás meglehetősen nehezen bizonyítható.

¹⁵ Két helyzetre vonatkoztatva: támogatott képzés és támogatás nélküli képzés esetében.

¹⁶ Például a megelőző évek képzési költségvetéseinek összefüggésében és azokkal összehasonlítva.

Mérlegelés

A pozitív és negatív hatások elemzése után a Bizottság esetről esetre értékeli, hogy a támogatás előnyös hatásai mennyiben ellensúlyozzák annak negatív hatásait.

A Bizottság általában nagyobb fokú versenytorzító hatást tekint elfogadhatónak abban az esetben, ha az adott vállalkozás képzési tevékenységeinek fokozása szempontjából a támogatás szükséges, célzott és arányos, továbbá a biztosított többletképzés a társadalom számára jelentősebb előnyöket hoz létre, mint a támogatás kedvezményezettje számára.

A következőkben három eset kerül bemutatásra, ahol a Bizottság nagy összegű egyedi támogatások részletes értékelését elvégezte. A Volvo Cars Gent ügyben és a DHL Lipcse ügyben a Bizottság a 68/2001/EK bizottsági rendelet alapján járt el, míg a Ford Craiova ügyben már a képzési közleményben foglalt összeegyeztethetőség kritériumokat alkalmazta.

V. A Volvo Cars Gent ügy¹⁷

A Ford Motor Company részét képező *Volvo Cars Gent (a továbbiakban: VCG)* 2007. május 4-én tett bizottsági bejelentéssel egyidejűleg olyan többéves, öt modulból álló képzési programot kezdeményezett, mely részben egy új termelési platform (EUCD) bevezetésével volt kapcsolatos. Ennek köszönhetően az üzem Ford és Jaguar márkájú modellek gyártására is képes lesz majd, és ez hozzájárul ahhoz, hogy a Ford Gentben megtelepedjen, és helyben tartson mintegy 5000 munkahelyet.

A Bizottság az ügyben hivatalos vizsgálati eljárást indított, mert kétségei voltak a tekintetben, hogy a támogatás valóban eleget tesz-e a szükségesség követelményének.

Az ad hoc képzési támogatást nyújtó Belgium – a szükségesség elvnek történő megfelelés céljából – az eljárás megindítását követően különbséget tett azon képzési tevékenységek között, amelyeket a VCG minden körülmények között elindított volna, mert azok az új platform működte-

¹⁷ A Bizottság határozata a Volvo Cars Gent számára Belgium által nyújtani kívánt C 35/07 (korábbi N 256/07) számú állami támogatásról (HL L 236., 2008. 9. 3., 45. o.).

téséhez voltak szükségesek, illetve azok között, amelyek olyan célokat tűztek ki, amelyek „pusztán piaci erők által teljesíthetetlen”-ek¹⁸, mert a szükségesen túlmutatnak és mivel az az előny, ami a VCG-nek belőlük származna, nem ellensúlyozza a velük járó költségeket.

Modulok	Tartalom	Elszámolható költségek (millió euró)			
		Bejelentés- kori		Eljárás megindítása utáni	
		Á*	SZ**	Á	SZ
Modul 1.	<i>Munkaerő fejlesztése</i> (pneumatika, robotika, programozható irányítás logikája, elektromosság és elektronika, költség-gazdálkodás, szociális készségek, irányítási módszerek, karosszériagyártás, festés, autóiparban alkalmazott számítógépes programok)	3,1	1,2	3,1	1,2
Modul 2.	<i>Műszaki és technológiai elméleti képzés</i> (a platformon alkalmazott robotika, a termelés során alkalmazott robotok, a programozható irányítás logikája és a kamerákkal végzett mérés technika)	1,7		0,2	
Modul 3.	<i>Műszaki és technológiai gyakorlati képzés</i>		12,1		6,1
Modul 4.	<i>Irányítás és attitűd terén végrehajtandó változtatások</i>	0,2		0,1	
Modul 5.	<i>Minőségbiztosítási képzés (ANDON/DIASSY képzés)</i>	0,02		0,02	
Összesen		5,02	13,2	3,42	7,3
Támogatási összeg:		6,02		3,54	

* általános képzés

** speciális képzés

Az egyes modulok támogatásával kapcsolatban a hivatalos vizsgálati eljárásban Belgium a következő magyarázatokat adta:

Az 1. modul a munkavállalók képzettségét fejlesztő, a munkaerőpiacra könnyen elérhető, főként olyan általános képzési elemekből állt, amelynek tartalma az 5. modulhoz hasonlóan nem kapcsolódott az új

¹⁸ Lásd 68/2001/EK rendelet (12) preambulumbekzdése.

termelési platform bevezetéséhez, ezért ezeket a VCG nem valósított volna meg, ha nem kapott volna hozzá támogatást. Belgium kifejtette, hogy a megelőző években a tömeges munkaerő-felvétel következtében számos ilyen jellegű képzésre került sor a cégnél, és amellett, hogy az új munkavállalók érkezése gyakorlatilag elapadt, a magasan képzett munkavállalók jellemzően megválnak a vállalattól, éppen a korábbi képzés másutt is való alkalmazhatósága miatt.

A 2. modul támogatás hiányában is szükséges volt az új termelési platformhoz működéséhez, ezért azt a vállalat támogatás nélkül is megvalósította volna, azonban a támogatás következtében – a korábban bevett gyakorlattól és a gazdaságosság érvétől eltérve – a VCG kész volt a szükségesnél több órát szánni képzésre.

A 3. modul mint speciális képzés teljes egészében az EUCD-platformhoz kapcsolódott, ezért arra támogatás nélkül is sor került volna. Ugyanakkor a flamand hatóságok adta támogatásnak köszönhetően a VCG beleegyezett, hogy a képzés óraszámát számottevő mértékben emelje.

Több munkavállalót tervezett ezért képzésben részesíteni, és bizonyos tanfolyamokat, melyeket ésszerűségi okokból a tapasztalt munkavállalók körére korlátozott volna, az újonnan érkezettek számára is hozzáférhetővé tett, a képzés sikerességének kisebb valószínűsége mellett is.

A 4. modul igen általános természetű képzést foglalt magában, amelyet a VCG mindenképpen, támogatás nélkül is megszervezett volna, mert az kellően hozzájárult a munkavállalók rugalmasságának és hatékonyságának javításához. Ellenben a további tanórától remélhető konkrét eredmény nem éri el azt a szintet, hogy az a vele járó kiadásokat indokolja, olyannyira, hogy támogatás nélkül nem is kerülne rájuk sor.

Belgium kifejtette, hogy az 5. modulban foglalt tanfolyamokra nem szükségesek a platform és egyéb termelési létesítmények működtetéséhez, ezért támogatás hiányában nem szervezték meg ezeket.

A Bizottság határozatában arra a következtetésre jutott, hogy az 1. modulban foglalt képzések inkább általános természetűek voltak és valószínűleg a VCG támogatás hiányában, saját erőből nem indította volna el ezeket. A 3. modullal összefüggésben – ösztönző hatás és szükségesség bizonyítottóságának hiányában – Belgium kizárta azokat a képzési kiadásokat, amelyek a platform működtetéséhez szükségesek, és az

elszámolható költségeket azokra a képzési tevékenységekre korlátozta, amelyek az elengedhetetlenül szükségesen túlmutatnak. Belgium jelezte, hogy a bejelentésben tervezett 6 018 558,91 euróval szemben csak 3 538 580,57 euró összegben kíván képzési támogatást nyújtani.

A Bizottság összességében azt állapította meg, hogy Belgium helyesen azonosította azokat a képzési tevékenységeket, amelyek az állami támogatás nélkül nem valósulnának meg. Mivel Belgium nem kívánt támogatást nyújtani azon képzésekhez, amelyeket a VCG egyébként is megszervezett volna, a Bizottság megállapította, hogy a 68/2001/EK rendelet (10) preambulumbekzdésében megfogalmazott célkitűzésnek megfelelően a támogatás „növeli a szakképzett munkaerő-tartalékot, amelyből más vállalatok is meríthetnek”, és így összeegyeztethető a közös piaccal. Ennek megfelelően a Bizottság 2008. március 11-én kelt határozatában 3 538 580,57 millió euró összegű támogatás végrehajtását engedélyezte.

VI. A DHL Lipcse ügy¹⁹

A DHL a Lipcse-Halléban lévő telephelyén új kézbesítési és légi szállítási logisztikai központot épített, 70 millió euró regionális beruházási támogatás segítségével. A DHL 2005-ben világszerte 18,2 milliárd eurót elérő forgalmával az expressz csomagküldő szolgálatok piacán a vezető vállalkozások közé tartozott, mely piacon a vállalkozások intenzív kereskedelmet folytatnak a tagállamok között.

Németország által 2006. december 21-én benyújtott képzési támogatás (7 753 307 euró) jóváhagyása iránti bizottsági bejelentés szerint a kézbesítési és légi szállítási képzési központot a légi szállítással összefüggő földi kiszolgálás feladatait ellátó *DHL Hub Leipzig GmbH* (a továbbiakban: *DHL Hub*), és a DHL légitársaság flottájának műszaki ellenőrzéséért felelős *European Air Transport Leipzig GmbH* (a továbbiakban: *DHL EAT*) kívánta működtetni.

¹⁹ A Bizottság határozata (2008. július 2.) a Németország által a DHL számára nyújtani tervezett állami támogatásról C-18/2007. számú ügy, HL L 312., 2008.11.22. 31. o.

A vállalkozás ezeken a munkaterületeken fokozatosan mintegy 1500 személyt kívánt alkalmazni és képezni, a bejelentett támogatás azonban csak 485 foglalkoztatottat érintő képzésekre vonatkozott az alábbi képzési csoportok szerint.

A DHL HUB képzési csoportjai (320 fő)
<p>1. A légi szállítmányokkal kapcsolatos földi művelési tevékenységeket végző előtéri kiszolgálók (II. előtéri kiszolgálók): 210 fő (légi járművek be- és kirakodása, a földi kiszolgáló felszerelés kezelése, repülési okmányok átadása; jelentések készítése, a pilótákkal és a repülőtéri hatóságokkal való kommunikáció)</p> <p><i>Korábban képzett munkavállalók képzésére irányul:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> α) „Unit load device build up” DHL konténerek felépítésére vonatkozó vállalatspecifikus speciális képzés; β) általános biztonsági képzés, így tűzvédelem, raktérajtók kezelése, elsősegély, veszélyes árukkal kapcsolatos képzés és előtéri biztonsági rendelkezések; γ) általános szakmai képzés, amely a megfelelő alkalmassági igazolások, pl. előtéri vezetői engedély, földi kiszolgáló felszerelés és anyagmozgatói engedély megszerzéséhez vezet; δ) egyéb műszaki képzések, így légi jármű-szállítás, jégmentesítési módszerek és bevezetés az előtéri munkába; ε) általános képzés, így környezetgazdálkodás (ISO/DIN 14001 szabvány) és minőségirányítás és eljárások (ISO/DIN 9001 szabvány).
<p>2. Biztonsági alkalmazottak: 110 fő (a személyek és szállítmányok ellenőrzése)</p> <ul style="list-style-type: none"> α) általános biztonsági képzés, így tűzvédelem, elsősegély és veszélyes árukkal kapcsolatos képzés; β) a biztonsági alkalmazottak számára törvényben előírt általános szakmai biztonsági képzés, így terroristaveszély elhárítása, belépésellenőrzés, ellenőrzés és átvizsgálás, a csomagok és szállítmányok biztonsága, fegyverek és biztonsági vonatkozású területek; γ) egyéb általános szakmai képzés, amelyek a megfelelő alkalmassági igazolások megszerzését eredményezik, pl. előtéri vezetői engedély; δ) egyéb általános szakmai biztonsági képzések, többek között a következő területeken: jog, fegyverekkel és robbanóanyagokkal kapcsolatos ismeretek, az ellenőrzési eljárások alapjai és a röntgenképek kiértékelése; ε) néhány általános képzés, pl. minőségirányítás és eljárások (ISO/DIN 9001 szabvány).
<p>3. Középszintű operatív vezetők (kiegészítő képzés az alapképzésben korábban részt vettek számára): 110 fő(munkajog, a kommunikáció alapjai, személyzetirányítás, konfliktuskezelés, idegen nyelvek és csapatépítés)</p>

A DHL EAT képzési csoportjai (165 fő)	
<p>4. CAT A tanúsítási engedéllyel rendelkező légitársaság szerelők (egyszerű tervezett karbantartás „Line Maintenance” és az egyszerű hibák elhárítása, az üzembehelyezési bizonyítvány kiállítása előtt.)</p>	<p>α) angolnyelv-tanfolyamok (ideértve az angol műszaki nyelve is); β) alapvető műszaki, pl. elektrotechnikai, elektronikai és aerodinamikai ismertek;</p>
<p>5. CAT B1 tanúsítási engedéllyel rendelkező légitársaság-technikusok/ - szerelők (Karbantartási munkák, ideértve a légitársaság szerkezetén, a hajtóművön és az elektronikus rendszereken elvégzendő munkákat, az üzembe helyezési bizonyítvány kiállítása előtt)</p>	<p>γ) a megszerzett alapvető műszaki ismeretek gyakorlati alkalmazása; δ) továbbképzések a CAT B1 számára.</p>

A Bizottság az ügyben azért indított hivatalos vizsgálati eljárást, mert kétségbe vonta, hogy a képzési projekt végrehajtásához ténylegesen szükség volt-e a támogatásra. A Bizottság feltételezte, hogy a kedvezményezettnek a támogatás nélkül is legalább egy bizonyos mértékig hasonló képzést kellene kínálnia foglalkoztatottjai számára.

A benyújtott információk alapján a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a DHL-nek a támogatás nélkül is meg kellett volna valósítania a munkavállalói számára a képzések nagy részét. Ezt a következtetését egyrészt abból vonta le, hogy a munkatársak képzésére szükség van a logisztikai központ működésének megkezdéséhez, másrészt a képzési intézkedések nagy részét törvény írta elő.

Működéshez szükséges költségek

Németország nem igazolta a Bizottságnak a DHL megfelelően képzett munkavállalóinak az új telephelyen történő alkalmazására vonatkozó kétségeit. Inkább azt támasztották alá, hogy a DHL korábbi telephelyén a munkatársak alapvetően nem voltak készek egy németországi váltásra. A DHL nem igazolta, hogy képes lenne a működéshez szükséges létszámú, képzett munkaerőt a helyi vagy európai munkaerőpiacon toborozni. Közismert tényként az európai légi közlekedési munkaerőpiacról alapvetően hiányoznak a szakképzett szerelők és technikusok.

Németország nem támasztotta alá meggyőzően a DHL azon érvét sem, hogy a támogatás nélkül több szolgáltatást helyi vállalkozásoktól rendelt meg, és így elmaradhatnak a tervezett képzések, emellett nem igazolta,

hogy a lipcei repülőtéren megfelelő, képzést nem igénylő szolgáltatók állnak rendelkezésre. A Bizottság megállapította, hogy külső cégektől történő megrendelés esetén is szükség lenne egyes képzésekre, illetve azt, hogy a DHL teljes beruházása arra irányult a lipce-hallei telephelyen, hogy az expressz csomagszállítás valamennyi szolgáltatását saját munkatársak végezzék, és ezeket a szolgáltatásokat akár más, ugyanezen a repülőtéren működő versenytársaknak is felkínálják, *ezért a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a külső cégektől való megrendelés nem illik a vállalkozás terveibe, és járulékos költségeket okozna.*

Törvényben előírt képzések

A Bizottság véleménye szerint a legtöbb képzést a nemzeti és az európai jogszabályok írták elő. A DHL által nyújtott szolgáltatások fokozott biztonsági kockázatot hordoznak, ezért bizonyos minimumszabályok és biztonsági követelmények vonatkoznak a szállítmányok kezelésére, légi járművek átvizsgálására.

A német jogszabályok szerint csak akkor lehet *II. előtéri kiszolgálókat (I. képzési csoport b)-d) képzés)* alkalmazni az előtérben, ha képzésben részesültek, és megfelelő engedéllyel rendelkeznek.²⁰

A „G25/41 Munkaegészségügyi vizsgálat”, a „DIN EN 9001: 2000 Minőség és eljárások” és a „DIN EN 14001 Környezetgazdálkodás és szervezeti struktúra” (*I. képzési csoport d) képzés)* tanfolyam ugyan nem volt törvényben előírva, Németország azonban hangsúlyozta, hogy a DHL a logisztikai központ működésével kapcsolatos valamennyi szolgáltatást maga akarja elvégezni, továbbá ezeket a lipce-hallei repülőtéren működő versenytársainak is kínálni akarja. Németország nem igazolta, hogy a DHL ezeket a tanfolyamokat támogatás nélkül nem biztosítaná, ezek a kurzusok nyilvánvalóan a DHL foglalkoztatottjainak szánt képzési csomagba tartoztak, ezért azok a logisztikai központ működésének zökkenőmentes megkezdésének biztosításához szükségesek.

²⁰ A földi kiszolgáló felszerelések kezelése (*Arbeitsschutzgesetz* – a német munkavédelmi törvény) és a biztonság (BGV C 10 FBO) terén, és anyagmozgatói engedéllyel (BGG 925 – *Nem kötött pályás anyagmozgató eszközök vezetőinek képzése és megbízása*) engedéllyel továbbá az áruk és azokhoz kapcsolódó kockázatok kezelése terén (*Gefahrstoffverordnung* – a veszélyes anyagokról szóló német rendelet), illetve az IATA veszélyes árukkal kapcsolatos előírásainak megfelelően képzettséggel kell rendelkezniük.

A minőségi előírásokra vonatkozó tanfolyamot ugyan szintén nem írta elő törvény, azonban a Deutsche Post vezetősége ezt valamennyi DHL-telephely számára kötelezővé tette. Következésképpen az ezen határozat tárgyát képező képzések egyértelműen szükségesek a vállalkozás üzleti stratégiájában megcélzott előírások teljesítéséhez, ezért azokat támogatás nélkül is végrehajtották volna. Ezenkívül a DHL leányvállalatai azt hirdették, hogy szolgáltatásaik eleget tesznek a legszigorúbb előírásoknak, így a DHL vezető szolgáltatóként nyilvánvalóan képes ezeket a költségeket árstratégiája keretében számításba venni.

A Bizottság szerint az előtéri kiszolgálók képzési költségei nem számolhatóak el, mivel működési költségek, az ehhez nyújtott támogatás nem rendelkezne ösztönző hatással.

A *biztonsági alkalmazottakra (2. képzési csoport a), b), d) képzés)* vonatkozó szabályokról a 2320/2002/EK rendelet²¹ rendelkezik. A német légi biztonsági törvény (*Luftsicherheitsgesetz*) 8-9. §-a szerint a repülőter-üzemeltetők és a légi fuvarozók kötelesek képzést biztosítani biztonsági személyzetük és minden más munkatársuk számára. A DHL által a biztonsági alkalmazottak számára tervezett tanfolyamok nagyrészt megfeleltek azoknak a képzéseknek, amelyek a mintatanterv szerint a 2320/2002/EK rendelet végrehajtása céljából a légiközlekedés-védelmi ellenőrző erők számára a személyi és áruellenőrzésekhez elő vannak írva.²²

Csak az előtéri vezetői engedély megszerzésére irányuló és a minőségirányítási tanfolyamot (*2. képzési csoport c) és e) képzés)* kínálták nyilvánvalóan kiegészítő jelleggel, azaz ezeket nem törvény írta elő. Mivel azonban Németország hangsúlyozta, hogy a DHL a logisztikai központ működésével kapcsolatos valamennyi szolgáltatást maga kívánja nyújtani, és nem bizonyították, hogy a DHL ezeket a tanfolyamokat a támogatás nélkül nem biztosítaná, a Bizottság úgy vélte, hogy ezek a teljes képzési csomagba tartoznak.

A biztonsági alkalmazottak számára tervezett a környezetgazdálkodásról és minőségirányításról szóló tanfolyamok is megfeleltek a

²¹ A polgári légiközlekedés védelme területén közös szabályok létrehozásáról szóló 2002. december 16-ai 2320/2002/EK rendelet (HL L 355., 2002. 12. 30., 1. o.)

²² Az IATA PK 7/8 képzési modul szintén az IATA veszélyes árukkal kapcsolatos előírásai alapján van meghatározva, amelyeket az NfL II-36/05 ültetett át a német jogba. A német munkavédelmi törvény értelmében az elsősegély-tanfolyam és a tűzvédelmi ismeretek is a kötelező képzés keretébe tartoznak.

Deutsche Post szokásos üzleti gyakorlatának, és így a DHL valamennyi foglalkoztatottja számára elengedhetetlenek. Az előtéri vezetői engedély megszerzésére irányuló tanfolyam szintén elengedhetetlennek tűnt a biztonsági alkalmazottak számára, mivel nekik bármikor be kell tudniuk lépni a gurulópályákra és az előtérbe. A Bizottság e két tanfolyam tekintetében is megállapította, hogy azokat a DHL támogatás nélkül is végrehajtaná.

A 2042/2003/EK rendelet értelmében a légi járművek karbantartásában részt vevő munkatársaknak, azaz a *DHL EAT szerelőinek és technikusainak* engedéllyel kell rendelkezniük az üzembehelyezési bizonyítvány kiállítására, ezért ezen szakképzettség a működés megkezdéséhez elengedhetetlen. Bizottság értelmezésében a részükre tervezett angol műszaki nyelvet oktató tanfolyamok (4., 5. *képzési csoport a)-d) képzések*) standardizált, előírt képzési programba tartoztak, melyekhez az angol műszaki nyelv ismerete feltétlenül szükséges, ezért azokat a DHL-nek a támogatás nélkül is mindenképpen biztosítania kellett.

Csak az *operatív vezetők (3. képzési csoport képzései)* tekintetében jutott a Bizottság más következtetésre. E munkatársi kategória képzése kiterjedt az angol nyelvre, a munkajog alapjaira, a kommunikációra, a beszélgetésvezetésre, a személyzeti vezetésre, a tanácsadás (*coaching*) alapjaira, a konfliktuskezelésre, a csapatépítésre, a felvételi beszélgetések vezetésére és a vállalati tevékenységekre. Ez a vezetőképzés az előtéri kiszolgálók, illetve biztonsági alkalmazottak képzéseikhez kapcsolódott, és nem tűnt feltétlenül szükségesnek a logisztikai központ zökkenőmentes működéséhez, sokkal inkább előmeneteli lehetőséget kínált azon munkavállalók számára, akiket a DHL már a helyszínen foglalkoztatott, és akiknek a személyes és szociális kompetenciáit ki kellett építeni, ezért ezen képzés költségei elszámolhatók.

Bizottság véleménye szerint a képzések szükséges mértékének megállapítása érdekében el kell különíteni azokat a költségeket, amelyeket a vállalatnak mindenképpen, a szükséges létszámmal biztosítania kell, azoktól az elszámolható költségektől, amelyek a szükségesen túlmutató – és a DHL minőségi stratégiáján kívül álló – kiegészítő képzésekhez kötődnek.

A benyújtott információk alapján a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a DHL-nek támogatás nélkül is meg kellett valósítania a munkavállalói számára a képzések nagy részét, a logisztikai központ működésének megkezdéséhez, illetve a képzési intézkedések nagy részét

törvény írta elő. Ezen képzések támogatása a vállalkozás rendes üzemi kiadásait fedezi, lehetővé teszi a vállalkozás által egyébként is viselendő költségek csökkentését. Így a támogatás a közösségi érdeket sértő versenytorzuláshoz vezetne.

Ezek alapján a Bizottság 2008. július 2-án kelt határozatában a bejelentett 7 753 307 euró helyett 1 578 109 euró összegű támogatás nyújtását minősítette a közös piaccal összeegyeztethetőnek az EK- Szerződés 87. cikk (3) bekezdés c) pontja alapján.

VII. A Ford Craiova ügy²³

Románia 2008. április 1-én 57 millió euró összegű, ad hoc képzési támogatást jelentett be a Bizottságnak, a Ford Motor Company részeként működő, craiovai Ford Romania SA autógyár részére.

A Ford új járműtípusok gyártása érdekében, 143 millió euró összegű, a Bizottság által jóváhagyott regionális támogatás ösztönzésével vásárolta meg a craiovai autógyárat.

A bejelentett képzési támogatás egy átfogó, ötéves képzési programra vonatkozott, melyet a Ford a craiovai autógyár mind jelenlegi (3900), mind pedig jövőbeni alkalmazottai (összesen várhatóan 9000 személy) számára kívánt biztosítani az alábbi tematika szerint.

Blokk	Képzés tartalma
Biztonság (79 tanfolyam)	alapvető munkahelyi biztonság; a gépek és egyéni védőfelszerelések biztonságos használata; gyalogosbiztonság; veszélyek és kockázatok felismerése, megelőzése
Alapkészségek (59 tanfolyam)	román nyelvtanfolyam külföldi munkavállalóknak; vezetői készségek felügyelőknek és vezetőknek; Outlook és alapvető számítógépes ismeretek, angol nyelvi készségek a helyi munkaerő számára, írás-olvasási és számolási készségek; alapvető vezetői készségek valamennyi foglalkoztatási csoport számára; átfogó számítástechnikai képzés; egyéni, részletes képzés a kiválasztott, „példaképző” alkalmazottak számára

²³ A Bizottság határozata a Románia által a Ford Craiova képzési programja részére tervezett C 39/08 (korábbi N 148/08) számú állami támogatásról (HL L 167., 2010.7.1. 1. o.)

Alapvető üzleti ismeretek (73 tanfolyam)	Ford-specifikus számítástechnikai rendszerek, a Ford üzleti folyamatai, és a Ford belső ellenőrzési rendszerei
	projektmenedzsment készségek, funkcionális szakértelem (HR, beszerzés, pénzügy); hat szigma (minőségjavítás); kiegészítő egyéni képzés a „példaképül szolgáló” alkalmazottak számára
Iparági szakismeretek (58 tanfolyam)	vállalatspecifikus motor-összeszerelés és a gyártási szimuláció, az elektromos/gépi ipar és a kiterjesztett karbantartás átfogó témakörén kiegészítő vagy választható képzések

A képzési program azon részei, amelyet az uniós vagy a román jogszabályok előírnak, illetve amelyek a gyár hatékony működéséhez szükségesek (vállalatspecifikus képzés), támogatásra nem jogosultak, ezeket a Ford finanszírozza.

A képzési projekt összköltsége 185,5 millió euró, amelyből az elszámolható költség a képzési támogatás vonatkozásában 155,8 millió euró. A vissza nem térítendő támogatás támogatástartalma 57 millió euró. Az elszámolható költségek nagy része, nevezetesen 153,93 millió euró az általános képzésekhez (támogatás igény: 50%-os intenzitással), 1,88 millió euró a speciális képzésekhez (támogatás igény: 25%-os intenzitással) kapcsolódott.

A képzési program költségeinek becslésekor a Ford dagenhami (Egyesült Királyság) üzemében tartott képzések hasonló költségeit vette alapul, melyeket a romániai költségszinthez igazított előzetes becslések alapján.

Románia úgy vélte, hogy a tervezett támogatás jóváhagyását a bejelentés időpontjában érvényben lévő 68/2001/EK bizottsági rendelet alapján kell elbírálni, a Bizottság azonban az összeegyeztethetőség vizsgálata során az időközben hatályba lépett általános csoportmenteségi rendeletet vette alapul.

A *Freistaat Sachsen kontra Bizottság* határozatban az Európai Bíróság megállapította, hogy az összeegyeztethetőség elbírálásakor a Bizottságnak azokat a határozat meghozatalakor hatályban lévő szabályokat, elveket és kritériumokat kell alkalmaznia, amelyek a verseny körülményeihez jobban illenek. E tekintetben a Bíróság hozzátette, hogy „a bejelentésnek [...] nem lehet célja a tárgyat képező támogatásokra alkalmazandó jogi szabályozás meghatározása. Így valamely tervezett támogatás vagy támogatási program tagállam általi bejelentése nem teremt olyan véglegesnek minősülő jogi helyzetet, amely azt vonná

maga után, hogy a Bizottság a közös piaccal való összeegyeztethetőségükről az abban az időpontban hatályban lévő jogszabályokra történő hivatkozással dönt, amikor a bejelentésükre sor került.

Ellenkezőleg, a Bizottság feladata a döntéshozatala időpontjában hatályban lévő jogszabályok alkalmazása, és kizárólag e szabályok alapján kell értékelni az általa e tekintetben hozott határozat jogszerűségét.”

A *Freistaat Sachsen* elvekkel összhangban tehát a Bizottság az általános csoportmentességi rendelet alapján és az egyedi képzési támogatásról szóló 2009. évi közleményben meghatározott kritériumokra alapozva vizsgálta meg a bejelentett támogatás EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontjával való összeegyeztethetőségét.

A „*Biztonság*” blokk keretében nyújtott legtöbb tanfolyamot a Bizottság a munkahelyi biztonság megteremtéséhez szükségesnek ítélte. A tanfolyamok egy része európai uniós és román biztonsági előírásokból fakadó kötelezettségek, egy másik része pedig a Ford üzem belső biztonsági előírásainak teljesítéséhez szükséges, ezért ezek költségét teljes egészében a vállalat állja. A biztonsági képzések további része az ismeretek bővülését és viselkedésbeli változásokat célzó egyéni fejlesztésből, illetve a kiválasztott, „példaképpül szolgáló” alkalmazottak személyre szabott képzéséből épült fel. Az ilyen jellegű képzések hasznosak az alkalmazottak számára, de nem nélkülözhetetlenek a vállalat számára.

Az „*Alapkészségek*” képzési blokk az egyének személyi fejlődését célozza, és kevésbé kapcsolódik a tulajdonképpeni munkavégzéshez, ezek a készségek hasznosak valamennyi alkalmazott számára, javítják életminőségüket, és ezáltal pozitív hatást gyakorolnak a craiovai hátrányos helyzetű uniós térségre és a társadalom egészére.

Az „*Alapvető üzleti ismeretek*” képzési blokk átfogó célja általános, emelt szintű menedzsmenttel és funkcionális szakértelemmel kapcsolatos ismeretek átadása. A képzés három területe vállalatspecifikus menedzsment szakismereteket közvetít (Ford-specifikus számítástechnikai rendszerek, a Ford üzleti folyamatai, a Ford belső ellenőrzési folyamatai), és ezek költségeit teljes egészében a vállalat vállalta magára. A többi képzés olyan szakismereteket közvetít, amelyek javarészt alkalmazhatók más vállalatoknál vagy iparágakban is, és amelyek nagy valószínűséggel növelik a munkavállalók munkaerő-piaci esélyeit.

Az „*Iparági szakismeretek*” blokk a gyártáshoz kapcsolódó szokásos feladatok elvégzéséhez szükséges tanfolyamokat – mint például az

indítás, a karbantartás és a villás targonca kezelése, a robottechnológia és az automatizálás – foglalt magában, melyet teljes egészében a vállalat tervezett finanszírozni. Emellett az általános jellegű elektromos/gépi iparral kapcsolatos sokrétű szaktudás, és a kiterjesztett (részletes) karbantartási, automatizálási és robottechnológiai ismeretek javítják a munkavállalók foglalkoztatási esélyeit, de nem szükségesek a munka ellátásához, illetve ezáltal különböző csúcstechnológiai munkagépek használatát tanulhatják meg az alkalmazottak.

A Bizottság arra a megállapításra jutott, hogy a biztonság, az alapvető üzleti ismeretek és az iparági szakismeretek blokkokban kínált kiegészítő képzés szinte teljes egészében általános jellegű, míg az alapkészségek blokkban kínált kiegészítő képzés kizárólag általános jellegű.

Románia és a Ford kielégítő módon igazolta a képzési program általános és speciális képzési része közötti különbségtételt, továbbá az új technológia használatához szükséges vállalat-specifikus képzés világosan el lett különítve a kiegészítő általános képzéstől, amely nem szükséges a tulajdonképpeni munkavégzéshez.

Összességében a Bizottság megállapította a *piaci hiányosság/pozitív külső hatások* elemzése során, hogy a támogatás indokoltsága teljesítettnek tekinthető.

A támogatás mint megfelelő eszköz vizsgálata során a Bizottság megjegyezte, hogy a tervezett képzés helyi közoktatási intézmények segítségével történő megvalósításának lehetséges alternatívái nem lettek kellőképpen átgondolva.

Az ösztönző hatás bizonyítására a Ford megfelelő részletességű dokumentáció mellékelésével összehasonlította a tervezett craiovai képzési programot a szentpétervári üzemében támogatás nélkül nyújtott képzési programmal, ahol a vállalat csupán a biztonsági követelmények betartásához és a Ford gyártásminőségi szintjének teljesítéséhez szükséges minimális képzést biztosította. A Bizottság úgy vélte, hogy a kezdeti körülmények és a két üzem gyártási jellegzetességei közti különbségek miatt a szentpétervári és a craiovai program nem összevethető.²⁴ Mindazonáltal a Bizottság megjegyezte, hogy az összehasonlítás

²⁴ Szentpéterváron a Ford egy olyan üzemet vett át, amely korábban a hajógyártásnál és a védelmi iparban használatos nagy motorok gyártásával foglalkozott, míg a craiovai üzem korábban autógyárként működött. Szentpéterváron a Fordnak nem kellett megtartania a meglévő alkalmazottakat. Következésképpen fiatalabb és képzetesebb – noha kevesebb tapasztalattal rendelkező – új alkalmazottakat

rámutatott arra, hogy fenti követelmények teljesítése a craiovai üzem számára tervezettnél lényegesen kevesebb képzéssel is megvalósítható.

Ez a megállapítás alátámasztotta Románia azon érvelését, miszerint támogatás hiányában a vállalat az üzem működtetéséhez szükségesnél alig valamivel több képzést biztosítana a craiovai üzemben. A Bizottság emellett elfogadta a Ford azon érvét, hogy a támogatás ösztönző hatását nem szabad belső vállalati előírások alapján értékelni, mert egy ilyen megközelítés azzal a káros hatással járhat, hogy a vállalatok alacsonyabban határozzák meg belső biztonsági előírásaikat annak érdekében, hogy támogatásra jogosultnak minősülhessenek.

Románia és a Ford hangsúlyozzák, hogy az új technológia használatához szükséges képzés világosan el lett különítve a kiegészítő általános képzéstől, amely nem szükséges a tulajdonképpeni munkavégzéshez. A Bizottság elfogadja ezeket az érveket, amelyek egybecsengenek azzal, hogy a tervezett kiegészítő támogatásra jogosult képzés általános és máshol is alkalmazható készségeket közvetít, amelyek közvetlenül nem kapcsolódnak a tulajdonképpeni munkavégzéshez.

A Bizottság megállapította, hogy a nyújtani kívánt kiegészítő képzés és a kedvezményezett üzleti tevékenysége (jármű- és motorgyártás) kevésbé áll közel egymáshoz a biztonság, az alapkészségek és az alapvető üzleti ismeretek blokkban kínált tanfolyamok esetében, mint az iparági szakismereteknél. A Ford és Románia által benyújtott bizonyítékok kimutatják, hogy a képzések jelentős része az üzemen kívüli helyszíneken fog megvalósulni, és hogy a programban részt vevő trénerek többségét külső szakképzési központokból biztosítják. Ez még inkább arra utal, hogy a közleményben foglalt azon feltétel teljesül, hogy a képzés és a kedvezményezett tevékenysége közti kapcsolat ne legyen túl szoros.

Az arányosság vizsgálatánál, azaz, hogy támogatás összege a támogatási cél eléréséhez szükséges összegre szorítkozik-e, a 800/2008/EK bizottsági rendelet 7. cikkében meghatározott, támogatáshalmazódásra vonatkozó szabályoknak megfelelés kapcsán Románia bizonyította, hogy a bejelentett képzési támogatást és a korábban megítélt regionális

---

tudott felvenni. A szentpétervári üzemnek kisebb a termelése, mint a craiovai üzemben tervezett. Szentpéterváron a Ford csak járműveket állít elő (2002-től az üzem Ford Focus II és Ford Mondeo modelleket gyárt), míg a craiovai üzem járműveket (a B-MAV és az ISV multifunkcionális modelleket) és motorokat egyaránt gyártani fog. A szentpétervári üzemnek a craiovai üzemmel szemben nincs préselőműhelye.

támogatást nem ugyanazokra az elszámolható költségekre nyújtják.

Ezen kívül fontos körülmény, hogy míg a támogatás abszolút értelemben nagy, a craiovai üzem alkalmazottainak képzésére szánt teljes pénzügyi kötelezettségvállalásnak mindössze egyharmadát jelenti.

A Bizottság a negatív hatásokkal kapcsolatban megállapította, hogy a szelektív támogatásnak nincs olyan lényeges hatása a minőségre, a termelés mennyiségére vagy az árképzésre, amely a kedvezményezettet előnyben részesítené a versenytársakkal szemben, továbbá az arányosság elvének tiszteletben tartása szintén korlátozza a támogatás versenytorzító hatását. A kapacitástöbblettel rendelkező iparág sajátosságai és a nagyobb gyártók közötti intenzív versennyel jellemezhető érintett piacok azonban azt jelzik, hogy a támogatásnak egyértelműen lehet versenytorzító hatása.

Mindazonáltal ezeket a megfontolásokat mérlegelni kell azzal szemben, hogy az európai gépjárműipar hosszú távú életképességének biztosítása érdekében szükség van a jövőbeni befektetések ösztönzésére. Az „Intézkedések az európai autóipar válságának kezelésére”²⁵ című közleményében a Bizottság számos különféle támogatási intézkedést meghatározott az ipar támogatására a jelenlegi válsággal összefüggésben, beleértve a képzési támogatást is.

Összességében a támogatás kifizetését bizonyos feltételekhez kötötték annak érdekében, hogy ne biztosítson a Fordnak túlzott mértékű rövid távú likviditást. A Bizottság többek között feltételül szabta, hogy a támogatás kifizetésének legfeljebb egyéves időszakonként, a bejelentett, ténylegesen felmerült költségek alapján utólagos részletekben kell történnie, a román Versenytanács ellenőrzése, valamint a bizottsági szolgálatok értesítése mellett. A részletek kifizetése csak az éves végrehajtási jelentésnek a román hatóság és a Bizottság általi jóváhagyását követően történhet. A képzési program végrehajtása során a kedvezményezettnek minden év végén a program felhasználására és a bejelentett időszak alatt felmerült tényleges költségekre vonatkozó, független könyvvizsgálatnak alávetett részletes beszámolót kell benyújtania a román ellenőrző hatóságnak és a Bizottságnak. A kedvezményezett a képzési programban részt vevő minden egyes alkalmazott számára

²⁵ A Bizottság 2009. február 25-i közleménye, a szöveg elérhető a következő címen: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0104:FIN:HU:PDF>

a képzésen való részvételről szóló igazolást állít ki, amely felsorolja a látogatott tanfolyamokat és a tanfolyamonként teljesített képzési napok/órák számát.

Annak érdekében, hogy a projekt végrehajtása során mindvégig érvényesüljön az arányosság elve, valamint hogy megakadályozzák a teljes támogatás egyösszegű kifizetéséből fakadó torzító hatásokat a Bizottság a képzési támogatást 2009. december 2-án kelt határozatában számos – a román hatóságok által a képzési program végrehajtásáról rendelkező jogszabályban is rögzített²⁶ – feltétel mellett, 57 millió euró összegben a belső piaccal összeegyeztethetőnek minősítette az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdés c) pontja alapján.

VII. Következtetések

A vizsgált esetek alapján összefoglalóan megállapítható, hogy a Bizottság kedvezőbb nézetet alakít ki, és nagyobb mértékű versenytorzító hatást tekint elfogadhatónak azon bejelentések esetén, amelyek költségelemzése elválasztották azokat a képzési költségeket, amelyek a tevékenység megkezdéséhez, jogszabályi előírás vagy a vállalat üzleti stratégiája, illetve a képzés vállalatspecifikus jellege miatt támogatás hiányában is szükségesek, azoktól az arányos elszámolható költségektől, amelyek a szükségesen túlmutatva olyan kiegészítő, támogatás hiányában vélhetően elmaradó képzetekhez kötődnek, amelyek a társadalom és a munkavállalók számára jelentősebb előnyöket hoznak létre, mint a támogatás kedvezményezettje számára.

---

²⁶ Az előírások garantálják a korábbi időszakos részletekben kifizetett azon támogatási összegek visszafizetését, amelyek meghaladják a tényleges költségeket és/vagy a tervezett képzés „általános” vagy „speciális képzési” minősítése alapján elfogadott támogatási intenzitást. A jogszabály továbbá arra kötelezi a kedvezményezettet, hogy ne sorolja az igényelt elszámolható költségek közé azokat a költségeket, amelyek a kedvezményezettnek az alkalmazottak képzés révén által elsajátított szakismereteiből származó haszon révén végül megtérülnek.